

Atıf Bilgisi: Basmacı, P. (2022). Tüketim Kültürünün Bireyciliğine Bir Meydan Okuma: “The Platform” Filmi. *İNİF E- Dergi*, 7(1), 111-128.

TÜKETİM KÜLTÜRÜNÜN BİREYCİLİĞİNE BİR MEYDAN OKUMA: “THE PLATFORM” FİLMİ

Arş. Gör. Dr. Pınar BASMACI*

DOI: 10.47107/inifedergi.977747

Araştırma Makalesi**

Başvuru Tarihi: 02.08.2021

Kabul Tarihi: 31.10.2021

Öz

Kapitalizm kavramında meta önemli bir yer kaplamaktadır. Marx sıklıkla metaya vurgu yapmakta ve kapitalist döngünün meta ile başlayıp, meta ile bittiğini söylemektedir. Ancak ilk üretim sürecine giren meta ile üretim sürecinden çıkan meta arasında önemli bir değer farkı bulunmaktadır. Pazara tüketilmek üzere sunulan meta, önceki halinden daha kıymetlidir. Tüketici kendisine sunulan metaları hızla tüketmekte ve ardından yeniden tüketileceği metaları aramaktadır. Hızın değerli olduğu tüketim kültüründe, olabildiğince az maliyetle üretilen metaların, olabildiğince fazla fiyata satılması önemlidir. Bu noktada ise tüketicinin bir ürünü alıp kullanması kapitalist döngüye yetmemektedir. Bu yüzden tüketimi sürekli canlı tutmak ve tüketiciyi de her daim tüketmeye yönlendirmek gerekmektedir. Kapitalizmin tüketim kültürünün yarattığı bu ortam beraberinde birçok sorunu getirmektedir. Bireycilik sorunu da en önemlilerindedir. Tüketim kültürünün ürünleriyle birlikte vaatlerini de tüketen tüketici için, tüketmek kavramı hayati bir önem taşımaya başlamıştır. Tüketererek kendisini var eden bireyler için bir başkasını düşünme fikri ise anlamını yitirmiştir. Bu doğrultuda, kapitalizmin tüketim kültürünün yarattığı bireycilik kavramı bağlamında *The Platform* filminin ele alındığı çalışmada, film içerisinde söz konusu kapitalizm, tüketim kültürü ve bireycilik kavramlarının işlenip işlenmediğini ortaya koymak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu kavramların nasıl ortaya konduğunu, başka bir deyişle bu kavramlara yönelik filmdeki eleştirilerin ne olduğunu saptamak ise çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Örneklem olarak *The Platform* filminin seçildiği çalışmada, söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda ise filmin kapitalizme, tüketim kültürüne ve bireyciliğe yönelik önemli eleştiriler sunduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte değişimin spontane olamayacağı, emek istediği ve yalnız değil, ötekiyle bir arada olabileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca filmin sonunda toplumun kurtarıcısı rolünün bir çocuğa verildiği, çocuğun geleceğe yönelik tek umut olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kapitalizm, Meta, Tüketim Kültürü, Bireycilik

A CHALLENGE TO THE INDIVIDUALITY OF CONSUMPTION CULTURE: “THE PLATFORM” FILM

Abstract

The commodity occupies an important place in the concept of capitalism. Marx often emphasizes the commodity and says that the capitalist cycle begins and ends with the commodity. The consumer rapidly consumes the commodities offered to him and then searches for commodities to be consumed again. This environment created by the consumption culture of capitalism brings with it many problems. The problem of individualism is also one of the most important. The concept of consuming has started to have vital importance for the consumer who consumes the promises of the consumption culture along with the products. In this direction, the study aims to reveal whether the concepts of capitalism, consumer culture, and individualism are handled in the film, in the context of the concept of individualism created by the consumption culture of capitalism. The problem of the study is to determine how these concepts are put

* Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, E-mail: pinarkovaci@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2552-7955

**Yazar / yazarlar, makalede araştırma ve yayım etiğine uyulduğuna ve kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edildiğine yönelik beyanda bulunmuştur.

forward, in other words, what the criticisms of these concepts are in the film. The discourse analysis method was used in the study in which the movie *The Platform* was chosen as the sample. As a result of the study, it has been determined that the film offers important criticisms of capitalism, consumer culture, and individualism. However, it has been concluded that change cannot be spontaneous, requires effort, and can be together with the other, not alone. In addition, at the end of the movie, it was determined that the role of the savior of society was given to a child and that the child was the only hope for the future.

Keywords: *Capitalism, Commodity, Consumer Culture, Individualism*

Giriş

Marx kapitalizm bağlamında meta kavramına büyük önem vermektedir. Metaların emek ürünleri olduğunu söyleyen Marx, pazara işlenerek tekrar sunulan, fakat öncekinden daha değerli olan metalar için işçinin sömürülen emeğine vurgu yapmaktadır. Çünkü değeri katlanarak pazara dönen metarlardan elde edilen kar, işçiden ziyade kapitalistlerce kullanılmaktadır. Bu yüzden kapitalist düzen içerisinde işçinin sömürülmesi konusu büyük bir yer işgal etmektedir.

Değişen süreçle birlikte ise kapitalizmin odak noktası işçiyi daha fazla sömürüp denetlemekten, tüketiciyi daha çok sömürüp denetlemeye doğru geçmiştir. Kapitalizm artık tüketicileri ne kadar fazla sömürebileceğinin yollarını aramaktadır. Tüketici, tüketme eylemini yaparken zorlama olmadığını düşünse de esasında kapitalistlerce zorlanmaktadır. Kapitalistler bunu da genellikle medya ve özellikle de reklam gibi kapitalizmin araçlarını kullanarak, tüketiciye yapay ihtiyaçlar yaratarak ve geçici vaatlerde bulunarak yapmaktadırlar. Tüketerek kimliklerini var eden tüketiciler, kendilerine sunulan vaatleri de beraberinde satın almaktırlar. Ancak tüketim gerçekleşir gerçekleşmez yeni vaatlerle karşılaşan tüketici için tüketme eylemi sonsuza dek devam etmektedir.

Buadrillard'ın çöp sepeti uygarlığı olarak nitelendirdiği bu kültür içinde bireycilik önem arz etmektedir. Adorno ve Horkheimer'ın toplumdaki kötülüklerin kaynağı olarak bahsettikleri tüketim kültürünün bireyselleştiriciliği, toplumdaki dayanışmayı yok edip, yalnızlaştırmaktadır. Kapitalizm için ideal bireyler haline gelen bu kişiler, tüketerek kendilerini var etmeye çabalamaktadırlar. Bunun sonucunda ise kimseyi düşünmeden, başkalarını önemsemeyen, yalnızca kendi 'ihtiyaçlarına' odaklanarak, bencilce tüketen, tüketerek de var olan bireyler ortaya çıkmaktadır.

Tüm bunlar doğrultusunda, *The Platform* filminin incelendiği çalışmada, kapitalizm, tüketim kültürü ve bireycilik kavramlarının filmde irdelenip irdelenmediğini ortaya koymak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmanın sorunsalı ise söz konusu kavramların nasıl işlendiği, film içerisinde bu kavramlara yönelik eleştirilerin ne olduğudur. Bu bağlamda *The Platform* filmi çalışmanın örneklemini oluşturmakla birlikte, çalışma, günümüzün önemli kavramlarından olan kapitalizm, tüketim kültürü ve bireycilik kavramlarını sorguladığı için önemlidir. Bu noktadan hareketle çalışmada filmdeki eleştirel söylemler ortaya konmaya çalışılacaktır. Ancak söz konusu eleştirileri anlamlandırabilmek adına öncesinde kapitalizmden, tüketim kültüründen ve bireycilik kavramından bahsedilecektir. Ardından ortaya konan literatür bağlamında film analiz edilecek ve tespit edilen eleştirel söylemler değerlendirilecektir. Sonuç bölümünde de elde edilen bulgular tartışılacaktır.

1. Kapitalizm Kavramı

Kapitalizm ile ilgili çalışmalarda Marx önemli bir yer kaplamakta ve Marx'ın çalışmaları yön gösterici olmaktadır. Bu bağlamda kapitalizmin irdelendiği bu başlık, Marx bağlamında ilerlemektedir. Marx, İngiliz burjuvazisinin dünyaya hâkim olduğu bir dönemde yayınladığı *Kapital I*'de meta ekonomisinin soyut yasalarını, kapitalizmin en yüksek gelişime uğradığı yerde bulmaktadır. Marx'ın analizi, temel olarak İngiltere'ye

dayanmakta, fakat yine de yalnızca İngiltere'yi değil, tüm dünyayı içermektedir. Bununla birlikte, dönemin İngiltere'sini kapitalizmin en çağdaş yansıması olarak kullanmaktadır (Sarı, 2010, s. 53). Bu perspektifle Marx'ın Kapital I'ine bakıldığında, kapitalist üretim tarzının egemen olduğu toplumların zenginliğini büyük bir meta birikimi olarak nitelendiren Marx'ın (2015, s. 47; 50), metanın tanımını, her türden insan gereksinimini gideren şey olarak yaptığı görülmektedir. Ayrıca metaların ortak özelliklerinin de emek ürünleri olduğunu söylemektedir. Marx'ın çalışmalarında meta kavramı, kilit kavramdır.

Marx (2015a, s. 33), sermayenin dairesel hareket ettiğini ve üç aşamadan oluştuğunu ifade etmektedir. İlki, kapitalist meta ve emek pazarında alıcı olarak ortaya çıkmakta ve parasını metalara dönüştürmektedir. İkincisi, satın alınan metaların, kapitalist tarafından üretken tüketimi gerçekleştirilmekte ve kapitalist, meta üreticisi olarak hareket etmektedir. Bu noktada, üretime giren metarlardan daha fazla değer taşıyan bir meta ortaya çıkmaktadır. Üçüncüsü de kapitalistin, satıcı olarak pazara geri dönmesi ve metanın, paraya dönüşmesidir. Marx'a (2015a, s. 68) göre, bu dolaşımın amacı, kapitalistin bireysel tüketimidir. Öz ile Marx'a göre, kapitalist döngü metalarla başlayıp, metalarla sona ermektedir. Ancak buradaki önemli nokta, üretiminin sonundaki metanın, üretimin başındaki metadan çok daha değerli olması ve işçinin emek gücüyle ortaya çıkan bu değer farkının, işçinin değil, kapitalistin işine yaramasıdır.

Esasen kapitalistin yaptığı, emek gücünü, başka bir deyişle emeğin kendisini satın almaktır. Emek gücünü satın alan kapitalist, özünde satıcıyı çalıştırarak, bu emek gücünü tüketmektedir. Emek gücünün sahibi ise daha önce sadece potansiyel olan emek gücünü fiili eyleme çevirerek, işçi olmaktadır (Marx, 2015, s. 180). Daha kısa bir deyişle, işçi emeğini satarken, kapitalist de bu emeği satın almaktadır. Bu noktadan hareketle Marx, toplumunun kökenini din ve ahlaka değil, emek ve doğaya bağlamaktadır (Sarı, 2010, s. 53). Marx için toplumun temelini oluşturan unsurlar emek ve doğadır.

Emeğin toplumda bu denli önemli rol oynaması en çok emeğin sahibini etkilemektedir ki Marx (2016, s. 85-86), konuya şöyle bir yorum getirmektedir: Yaşamının büyük bir kısmını üretim süreci içerisinde geçiren emekçinin, üretim sürecinin koşulları, onun aktif yaşam koşullarını oluşturmaktadır. Emekçiyi aşırı çalıştırma, sermayeyi çoğaltmanın bir aracıdır. Bu noktada da kapitalistlerin "yerden tasarruf" amaçlı işçileri sıkışık bir şekilde çalıştırmaları, tehlikeli makineleri küçük alanlara doldurmaları ya da güvenlik kurallarını ihmal etmeleri önemini yitirmektedir. Üretimi zevkli ya da dayanılabilir bir hale getirmek söz konusu bile değildir ki bu kapitalist tarafından "yararsız ve anlamsız bir israf" olarak nitelendirilmektedir. Daha öz bir deyişle, kapitalist için, işçinin yaşam koşulları haline gelen üretim süreci koşullarının herhangi bir önemi bulunmamakta ve kapitalist sadece kısa zaman içerisinde daha fazla verim elde etmeye odaklanmaktadır. Marx bu bakış açısını kapitalist üretim olarak nitelendirmektedir. Bu bağlamda Marx (2015, s. 313), çok sayıda işçinin, aynı zamanda ve aynı yerde, tek bir kapitalistin patronluğu altında aynı türden meta üretmek için bir arada çalışmasının, kapitalist üretimin çıkış noktası olduğunu söylemektedir.

Söz konusu kapitalist üretim sürecinde işçinin değeri azalırken, makinelerin önemi artmıştır. Makineler de kas gücünü önemli bir öge olmaktan çıkarmış ve kasları zayıf, vücut gelişmesi eksik, ancak eklem ve organları kıvrak işçileri çalıştıran bir araç olmuştur. Bu yüzden de kadın ve çocuk emeği, makine kullanan kapitalist için aranan en önemli şey olmuştur. Emek ve emekçinin yerini alan makineler, kısa bir zaman içerisinde yaş ve cinsiyet fark etmeksizin, işçi ailelerin tüm fertlerini sermayenin egemenliğine sokmuştur (Marx, 2015, s. 380). Makineleşmeyle birlikte, herkesin emeği sömürülebilir bir hal

almıştır. Ortaya çıkan metaların miktarı artarken de işçinin emeğinin önemi gittikçe azalmıştır.

Bu noktadan hareketle Marx'ın kapitalizme dair söylemlerindeki anahtar kavramların işçi, emek, sömürü, eşitsizlik ve meta olduğunu söylemek mümkündür. Wallace ve Wolf (2018, s. 121) da Marx'ın kuramındaki eleştirilen esas noktaları ortaya koymakta ve bunların toplumdaki servet, mevki ve gücün dağılım şekli olduğunu söylemektedirler. Eşitsizliğe dikkat çeken Wallace ve Wolf'un söylemlerini Sarı (2010, s. 55) da desteklemekte ve eşitsizliğin açıkça ortaya konduğu sınıflı toplumlara dair şu açıklamayı yapmaktadır. Sınıflı toplumların genel ilişkisi mübadeledir ve mübadele sürecine giren her emek ürünü meta haline gelmektedir. Bu yüzden Marx, incelemesine meta ile başlamaktadır ve kapitalizmin bu temel hücrelerinden, insan iradesinden bağımsız bir şekilde kendisini nesnel olarak mübadele temelinde biçimlendiren toplumsal ilişkileri çıkartmaktadır. Herkesin kendisini düşündüğü ve kimsenin kimseyi düşünmediği kapitalist toplumda, yaşam için vazgeçilmez olan ekonominin çeşitli dallarının nispi oranlarının nasıl oluştuğu sorunu önemli bir hal almaktadır. Daha açık bir deyişle, sınıflı toplumlardaki bitmeyen emek üretimi ve emeğin sömürsü sorununa değinen Sarı, bu bağlamda da Marx'a atıfta bulunmakta ve kapitalist toplumun bireyci yapısına da işaret ederek, ekonominin dağılımının nasıl oluştuğu sorunsalına dikkat çekmektedir.

Aynı doğrultuda Bauman (2018, s. 8-9) da bir toplumun durumu incelendiğinde ve değerlendirildiğinde, genellikle hesaplananların “ortalaması alınmış” gelirler, yaşam ve sağlık standartları gibi değerlerin olduğunu söylemektedir. Bu değerlerin toplumun farklı kesimleri arasında gösterdiği farklılıkların derecesi ile en üst ve en alt tabaka arasındaki uçurumun, toplumun değerlendirilmesinde göz ardı edildiğini ifade etmektedir. Aynı zamanda söz konusu uçurumdan kaynaklanan bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığı, günlük yaşam kalitesi gibi unsurların ise yok sayıldığını söylemektedir. Başka bir ifadeyle toplumsal sınıflar arasındaki eşitsiz dağılım görmezden gelinmekte ve ortalama veriler üzerinden sayılar ifade edilmektedir. Ancak ekonomik dağılımdaki esas nokta toplam payın dağılımdaki eşitsizlik ve sınıflar arasındaki farklılıklardır. Ortalama rakamlar vererek, bunu göz ardı eden ve gücü elinde bulunduran azınlık grup, çoğunluğu oluşturan işçi sınıfının emeğinin sömürürken, söz konusu emeğin parasal karşılığını vermeyerek, aradaki uçurumu açmaktadır.

Bu perspektifle Wallace ve Wolf (2018, s. 127) da Marksçı kurama göre, farklı sınıfların çıkarlarının birbiri ile bağdaşmadığını, çünkü bir sınıfın ekonomik kazançlarının, başka bir sınıfın ekonomik kazançları pahasına elde edildiğini ifade etmektedirler. Yani kapitalistlerin ekonomik kazançları, işçi sınıfların ekonomik kazançlarına el konularak yapılmaktadır. Kapitalistlerce bu el koyma üretim araçlarına sahip olarak, işçinin kontrol edilmesi ve sömürülmesiyle olmaktadır. Ancak Marksist görüşe göre, işçi sınıfı, kapitalistlerin tüm parasını hak etmektedir, çünkü metanın değeri, tüm değerinin iş gücünden kaynaklanmaktadır (Ritzer, 2016, s. 95).

Marx çerçevesinde kapitalizmin ele alındığı bu başlıkta, kapitalist süreç ve bu süreç içerisindeki metadan bahsedilmiştir. Metanın kapitalist sürece giriş ve çıkışındaki değer farkı ortaya konmuş ve söz konusu bu farkın işçi sınıfının emek gücünden kaynaklandığı vurgulanmıştır. Ancak kapitalistlerin, bu emeği göz ardı ederek, ortaya çıkan parasal değer büyük kısmını kendine ayırdıkları ve buna ek olarak işçilerin üretim süreçlerindeki olumsuzları tamamen görmezden geldikleri anlatılmıştır. Kapitalist için önemli olanın para kazanmak olduğu ve işçi sınıfının üretim koşullarının veya maddi kazançlarının olumsuzluklarının yok sayılarak, en nihayetinde “ortalaması alınmış” niceliklerin paylaşıldığı, sınıf farklılıklarının ve bu farklılıklardaki uçurumun ne denli fazla olduğuydu

İlgilenilmediği ortaya konmuştur. Kısaca emek ve emeğin sömürüsü ile eşitsizlikler üzerine odaklanılmıştır. Bir sonraki başlıkta ise kapitalistin pazara tekrar sunduğu, değeri artan meta için yarattığı pazar ele alınacaktır. Daha açık bir deyişle, kapitalizmle birlikte, kapitalist elindeki metayı satmak ve daha fazla satarak, daha fazla kazanmak adına tüketim kültürünü yaratmıştır. Sonraki başlıkta söz konusu kültür irdelenecektir.

2. Kapitalizmin Tüketim Kültürü

20. yüzyılda kapitalizmde, odak noktası üretimden tüketime kaymış ve işçilerin denetim ve sömürülmesinden tüketicilerininkine doğru bir geçiş olmuştur. Bu yeni süreçte, tüketicilere, tüketip tüketmeme, neyi ne kadar tüketecekleri ve tüketime ne kadar para ayıracakları konularında söz hakkı verilmemiştir. Bu bağlamda da kapitalizm, denetlenebilir ve sömürülebilir bir “tüketici kitle” yaratmıştır (Ritzer, 2016, s. 99-100). Başka bir deyişle, 20. yüzyılın kapitalizminde odak noktası değişmiş ve artık daha fazla sömürülmek istenen sınıf, tüketiciler olmuştur. Söz konusu sömürünün rahat yapılabilmesi adına ise tüketici üzerindeki denetim ve yönlendirme artmıştır.

Tüketim kavramı ele alındığında, Baudrillard (2018, s. 88) bu kavramın ihtiyaç, nesne ve tatmin kuramı olduğunu söylemektedir. Baudrillard’ın kastettiği kapitalistlerin ihtiyaçlar yaratması, tüketicilerin ‘ihtiyaçlarını’ karşılamak için nesnelere tüketmesi ve bunun sonucunda da belli bir tatmin sağlamasıdır. Baudrillard (2018, s. 95) ayrıca, tüketimin etkin ve toplumsal bir davranış olduğunu da eklemektedir. Bir zorlama, bir ahlak ve bir kurum olarak nitelendirdiği tüketimin, tam olarak bir toplumsal değerler sistemi, bu terimin grup bütünleşmesi ve toplumsal denetim işlevi olarak içerimlediği bir toplumsal değerler sistemi olduğunu söylemektedir. Daha öz bir deyişle Baudrillard’a göre tüketim bir zorlamadır, çünkü yaratılan sahte ihtiyaçlar ve geçici tatmin duyguları ile tüketiciler, tüketmeye yönlendirilmektedir. Tüketicinin, kapitalistlerce denetlenmesinden ötürü de bir denetim ve değerler sistemidir.

Robins’e (2013, s. 187) göre, tüketimi, gerçek dünyayla başa çıkmak için geliştirilen, kurumsallaşmış bir toplumsal savunma stratejisi olarak görmek mümkündür. Tüketim aracılığıyla, dünyayla olan ilişkilerden kaynaklanan kaygı ve korkulardan saklanılabilmekte ve bu tehditler tecrit edilebilmektedir. Robins tüketimi, tüketici perspektifiyle değerlendirmekte ve bireylerin, gündelik sorunlarından kaçmak için tüketime yönlendiklerini ifade etmektedir. Aynı bakış açısıyla da Frisby (2017, s. 37), üretim sürecinin sıkıcılığının, tüketimin yapay uyarıcılığı ve eğlendiriciliğiyle telafi edilebildiğini söyleyerek, tüketimin eğlendirici tarafına ithafta bulunmaktadır.

Adorno ve Horkheimer ise farklı bir bakış açısı ortaya koymakta ve tüketimin üretim kısmına odaklanmaktadır. Adorno ve Horkheimer (2010, s. 164), tüketim kültürüyle birlikte artık kültürün de adeta bir endüstri mantığıyla üretilmesini eleştirmekte ve bu seri üretimin standartlaştırıcı tarafına vurgu yapmaktadırlar. Kültür endüstrisi olarak adlandırdıkları bu sistemle, yapının mantığını, toplumsal sistemin mantığından ayıran şeyin yok edildiğini söylemektedirler. Daha kısa bir deyişle, Adorno ve Horkheimer, tüketim kültürüyle birlikte, sadece ürünlerin değil, kültürün de endüstri tarafından üretilip, tüketmeleri için tüketiciye sunulduğunu ve söz konusu endüstrinin de kültürün içini boşaltıp tek tipleştirdiğini söylemektedirler.

Stauth ve Turner (2018, s. 452-453) da benzer şekilde bir eleştiri getirmektedirler. Onlara göre kitle kültürüne yönelik temelde iki eleştiri bulunmaktadır. Bunlardan ilki, kitle kültürünün zorunlu olarak imal edilmesinden dolayı özünde suni olduğu iken; ikincisi de bu kültürün, kültür endüstrisi yoluyla yanlış ihtiyaçları uyularak, kitleleri pasifleştirmesidir. Bu noktadan hareketle şunu söylemek mümkündür ki Adorno ve Horkheimer, kültür endüstrisinin kültürün içini boşaltan ve standartlaştıran yönüne vurgu

yaparlar; Stauth ve Turner ise tüketici bazında ele almaktadırlar ve tüketicinin aktifliğinin yok edilmesine dikkat çekmektedirler.

Tüketim kültürünün en büyük yardımcılarından birini ise medya oluşturmaktadır. Medya ürettiği içeriklerle tüketicilere hem tüketim nesnesi sunmakta hem de tüketicinin kontrol ve yönlendirilmesinde etkili bir rol üstlenerek, tüketiciyi tüketmeye yönlendirmektedir. Bu bağlamda Maigret (2019, s. 88), endüstri gibi işleyen kitle medyasını sürekli olarak baştan çıkarma uyguladığını, çünkü rahatlatıldığını, hafifletildiğini ve düş kurdurtup, umut ettirdiğini söylemektedir. Medyanın ilettikleri stereotiplerle dünyanın karmaşıklığını indirgediğini ve tekdüzeliğiyle hoşla gittiğini de eklemektedir.

Tüketim toplumuna geçişin ilk aşamasının modern reklamcılık olduğundan bahseden Ritzer (2016, s. 60) de Maigret gibi tüketimin kültürünün medyayla olan bağına vurgu yapmaktadır. Ritzer, tüketicilerin kapitalizmde oynamaya başladığı büyük rolün farkına varılmasının ardından, kendi kendilerine karar almalarına izin vermemek ve bu kararlarda “yardımcı olmak” adına reklamların öne sürüldüğünü söylemektedir. Bu noktada şunu söylemek mümkündür ki tüketim kültürü eleştirmenlerinin özellikle altını çizdikleri noktalardan birini tüketicinin kararlarının kontrol edilmesi ve yönlendirilmesi oluşturmaktadır.

Ritzer (2016, s. 32) ayrıca dinsel katedrallerden yola çıkarak, tüketim katedralleri adlandırması yapmakta ve bu yerleri, tüketimin gerçekleştiği, gittikçe daha fazla tüketicinin çekildiği yerler olarak nitelemektedir. Alışveriş merkezi, Disneyland gibi yerleri söz konusu tüketim katedrallerine dâhil etmektedir. Ritzer esasen tüketicilerin tüketim ritüellerini gerçekleştirdikleri yerleri, dinsel ritüelleri gerçekleştirdikleri yerle eşdeğer tutarak, tüketim kültürünün günümüzdeki “yüce” yerine gönderme yapmaktadır.

Günümüzde artık pek çok duyguyu karşılayan tüketme eylemi için kapitalistler en fazla tatmin olma duygusuna vurgu yapmaktadırlar. Çünkü Bauman’a (2018a, s. 106) göre, tüketim toplumu insanların arzusunu tarihte hiçbir toplumun yapamayacağı ve hayal edemeyeceği bir tarzla tatmin etme vaadi üzerine kurulmuştur. Fakat arzunun tam olarak doyurulamayacağı şüphesinden dolayı, tatmin etme vaadi her zaman geçerliliğini korumaktadır. Burada söylenmek istenen şey, tüketimciliğin hızlı doğasından ötürü, değişen arzulara karşı her daim tatmin etme duygusunu koymaktır. Başka bir deyişle ise tüketicinin sıkılmasına fırsat tanımadan yeni ürünler ve yeni tatmin olma vaatleri sunmaktır.

Bu noktada devreye Baudrillard girmektedir. Baudrillard (2018, s. 47) “*Tüketim Toplumu*” kitabında, buna işaret ederek, tüketim toplumunun var olmak için nesnelere, daha doğru bir ifadeyle de nesnelere yok etmeye ihtiyaç duyduğunu söylemektedir. Nesnelere şiddetli yitirilmesindeki değer, nesnelere kullanılarak yavaş yavaş kaybolmalarından daha yoğun olduğu için, yok etme üretimde temel olarak kalmaktadır. Bu bağlamda tüketim, esasen üretimle yok etme arasındaki aracı bir terimdir. Baudrillard’ın söz konusu söylemlerinden hareketle, tüketim nesnesinin satın alınır alınmaz yitirilmesinin ve onun yerine başka bir nesnenin devreye girmesinin, tüketim kültürü için önem arz ettiğini ve bu noktadaki değer, tüketim hızının nispeten yavaş ilerlediği, tüketim nesnesinin yavaş yavaş yitirilmesinden daha kıymetli olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü bu kültür için hız en önemli unsurlardan biridir.

Bauman (2018a, s. 111) da aynı şekilde tüketimci sendromun tamamen hız, aşırılık ve israftan ibaret olduğunu söylemektedir. Ayrıca, tüketim toplumunun, aşırılığın ve abartının, bolluğun ve müsrifliğin hâkim olduğu bir toplum olduğunu da eklemektedir. Bauman’ın vurguladığı bu kavramları, tüketim kültürünün anahtar kelimelerinden olduğu söylenebilmektedir. Robins, söz konusu kelimelere özgürlük yanılımasını da

eklemektedir. Robins'e (2013, s. 182) göre, tüketici kendisine yeni özgürlükler sunulduğuna inanmaktadır, ancak sunulan şey yalnızca özgürlük yanılsamasıdır. Daha başka bir deyişle, sahte ihtiyaçlar karşısında var olan sahte duygular söz konusudur.

Durmaksızın süre giden bu ihtiyaç yaratma ve tüketimin gerçekleştirilmesinin ardından yeniden yeni ihtiyaç yaratma durumu Bauman'ın ifade ettiği üzere, israf sorununa neden olmaktadır. Bu bağlamda Baudrillard (2018, s. 40) da savurganlıktan bahsetmekte ve "çöp sepeti uygarlığı" olarak adlandırdığı, zengin toplumların bolluğunun savurganlığına göndermede bulunarak, "*Bana fırlatıp attığını söyle, sana kim olduğun söyleyeyim!*" demektedir. Buna ilaveten, insanların artık insanlar değil, nesnelere tarafından kuşatılmış olduklarını söyleyen Baudrillard (2018, s. 15) için "*Bana arkadaşını söyle, sana kim olduğun söyleyeyim!*" cümlesi, tüketime uyarlanmıştır. Daha açık bir deyişle, bireylerin artık insanlar değil, nesnelere tarafından sarılmasından dolayı, bireyler hakkındaki bilgiyi çevresindeki insanlar değil, kuşatıldıkları ve hatta tükettikleri nesnelere vermektedir. Bu bağlamda da bireylerin sosyo-ekonomik durumlarından, kişisel tercihlerine, cinsiyetine ve eğitim durumuna kadar pek çok şeyi tükettiklerinden yola çıkarak tahmin etmek mümkün hale gelmektedir.

Tüketim kültürü daha fazla tüketip, daha fazla haz sağlama mottosundan dolayı bireyciliğin öne çıktığı bir yapıdadır. Baudrillard (2018, s. 100-101) da bu bağlamda, bireyci ideolojinin tüketimde önemli bir rol oynadığını ifade etmektedir. O'na göre, tüketim nesnelere ve mallarına sahip olma istediği, bireyselleştirici, dayanışma kırıcı ve tarihdışılaştırıcıdır. Tüketici olarak birey, yalnız hale gelmekte ve kendi köşesine çekilmektedir. Tüketim nesnesi yalnızlaştırıcıdır ve toplumsal dayanışmayı engellemektedir. Sisteme tasarruflarını yatırarak ve sistemi sermayesiyle besleyerek değil, sistemin ürünlerini tüketerek hizmet eden birey için bu kadar eksiksiz, ustaca ve pahalı şekilde hazırlandığı başka hiçbir dinsel, politik ya da ahlaki bir etkinlik yoktur. Bu bağlamda kapitalizmin, bireyci değerler sistemiyle iç içe olduğunu söylemek gerekmektedir. (Baudrillard, 2018, s. 98).

Kapitalizmin tüketim kültürünün bireyselleşen kitleleri, tükettikçe, tüketim toplumuna dâhil olurken, öte yandan bu kültürün bireyselleştiren etkisiyle de yalnızlaşmaktadır. Tüketim kültürünün bu girift yapıyla ilgili Frisby (2017, s. 27), kültürün aşırı nesnelleşmesinin bir tepkisi olarak aşırı öznelciliğin ortaya çıktığını söylemektedir. Daha açık bir deyişle, Frisby'e göre endüstri mantığıyla, tekdüze bir şekilde üretilen ve içi boşaltılan kültürün bir sonucu olarak, kitleler de bireyselleşmektedir.

Benzer şekilde Hannah Arendt da "kitle adamının" temel niteliğinin, yalnızlaşma ve toplumsal ilişkilerin eksikliği olduğunu ifade etmektedir. Adorno ve Horkheimer ise toplumsal parçalanma olarak adlandırdıkları bu olguyu, modern toplumlardaki kötülüklerin kaynağı olarak görmektedirler (Maigret, 2019, s. 87). Başka bir ifadeyle, bireyselleşen ve yalnızlaşan kitlelerden dolayı toplumsal parçalanma yaşanmakta ve bu da beraberinde birtakım sorunları getirmektedir. Adorno ve Horkheimer da bu noktada, günümüz toplumlarındaki kötülüklerin kaynağı olarak, tüketimin kültürünün bireyselleştirici etkisine işaret etmektedirler.

Kapitalizmin en büyük getirilerinden olan tüketim kültüründe, kapitalizmdeki sömürü düzeni işçiden tüketiciye geçmiştir. Bu bağlamda art arda yaratılan sahte ihtiyaçlardan ve bunları tüketmekten doğan tatmin olma duygusu önem arz etmektedir. Sürekli ve daha çok tüketme bağlamında, bu kültürdeki hız ve aşırılık da dikkat çekicidir. Bununla birlikte, söz konusu hız ve aşırılık içerisinde, büyük ölçüde israf ve savurganlık da oluşmaktadır. Tüketim kültürünün bireyselleştirici yapısı da bu doğrultuda ayrıca önemlidir. Çünkü tüketim kültürü bireyselleştiriciliği ön plana çıkarmakta ve

yalnızlaştırmaktadır. Bu yüzden de söz konusu kültürde kimse bir başkasını düşünmemekte ve satın aldıklarıyla değerini ortaya koyduğuna inanan ve bu bağlamda da tatmin olan tüketici için en önemli şey yalnızca tüketmek olmaktadır. Reklamlarda da sıklıkla vurgulandığı üzere tüketici olarak birey her zaman “En iyisine layıktır” ve önemli olan yalnızca kendisidir. Tüketim kültürünün söz konusu bireyci yapısını daha iyi anlamlandırabilmek adına sonraki başlıkta bireycilik kavramı ele alınacaktır.

3. Bireycilik Kavramı

Bireycilik kavramını detaylandırmadan önce bireyci öğretinin ne olduğundan bahsetmek gerekmektedir. Bireyci öğreti, sosyal ilişkilerin reddi, insanları kendi problemlerini çözme ve hayatta kendi kavramlarıyla devam etme konusunda rahat bırakmak gerektiğini fikrini temel almaktadır (Elliott ve Lemert, 2011, s. 30). Kısaca, toplumsal değil, kişinin kendi merkezli hareket etmesidir.

Bireyci öğretinin ardından bireysel kimlik kavramı ele alındığında ise bu kavramın kişiliğin kimliği olduğunu söylemek mümkündür. Kişilik ise, bilinecek bir nesnedir. Bu durum diğer nesnelere için tam olarak geçerli değildir. Locke’a göre birey esasen kendi kendisince bilinme niteliğine sahiptir. Bireyin mevcudiyeti kişisel farkındalık duygusundan ayrılamamaktadır (akt. Taylor, 2018, s. 86-87). Daha açık bir deyişle, birey, kendi kendisinin farkındalığı kadar mevcuttur ve bireyin kimliği, özünde kişiliğinin kimliğidir.

Bireyselleşme kavramına geçildiğinde ise Marx, bireyselleşmeyi insan doğasının ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. O’na göre, insanın, doğasını farklı şekillerde yaşayacak türde olması, insan olmanın bir özelliğidir. Benzer olarak, insanın kendisini başkaları aracılığıyla biricik bireyler haline getirmesi de yine insan olmanın bir parçasını oluşturmaktadır (Eagleton, 2015, s. 159). Kısaca Marx için bireyselleşme, insan olmanın doğal bir sonucudur.

Tocqueville bireyciliği, toplumun her üyesini hemcinslerinin oluşturduğu kitleden koparan ve ailesiyle arkadaşlarından ayrılmaya ikna eden olgu ve soğuk bir duygu olarak tanımlamaktadır (akt. Elliott ve Lemert, 2011, s. 177). Bu noktada Tocqueville’nin Marx’dan farklı bir yönde durduğunu söylemek mümkündür. Çünkü Marx, bireyciliği doğal bir sonuç olarak görürken, Tocqueville ise toplumdaki koparan, soğuk bir duygu olarak nitelendirmekte ve olumsuz anlamlar yüklemektedir.

Bireycilik açıklamaları genelde narsisizm, duygusallık, bireyin ihtiyaç ve isteklerinin manipülasyonunu ve öz-gerçekleştirmeye kişisel tatmin arayışı yönünden benlikle güncel kültürel meşguliyeti karakterize etmektedir diyen Elliott ve Lemert (2011, s. 37) ile aynı doğrultuda Twenge ve Campbell (2015, s. 36) da özellikle genç nesillerdeki bireyciliğin, iddialılık ve dışa dönüklük dâhil olmak üzere, kendine hayranlıkla ilgili diğer özelliklerde önemli ölçüde yüksek oranlar gösterdiğini söylemektedirler. Buradaki ortak noktayı narsisizm oluşturmaktadır. Çünkü bireycilik, yani kendini merkeze koyma durumu, aynı zamanda kendini fazlaca önemsemeyi ve kendinden başkasını düşünmeyi reddetmeyi getirmektedir.

Touraine’ye (2018, s. 327) göre ise bireyciliğin özgün bir içeriği yoktur, çünkü bir norm ancak bir kurum tarafından ortaya çıkarabilmektedir. Tek bir insanın özgürlüğünün, başkalarının özgürlüğünden başka sınır tanımadığını ve bunun da toplum içinde yaşamının gerekli kabulünü zorunlu kıldığını eklemektedir. Touraine’nin burada öne çıkardığı, bireysel özgürlüklerin sınırının, başka bireylerin sınırı bağlamında tanımlanabileceği ve bu yüzden de bireyciliğin ne olduğunun net bir açılımının olmadığı sorunsalıdır.

Bauman ise konuyu farklı bir açıdan ele almaktadır. Bauman'a (2018b, s. 68; 143) göre, bireysellikten kaçmak mümkün değildir. Çünkü artık herkes bireydir ve birey olmaya mecburdur. Kendi kimliğini edinme, kendi kendini yönetme, kendini kabul ettirme ve en önemlisi de bu üç görevin yerine getirilmesinde kendi kendine yeterli olmak zorundadır. Başka bir ifade ile kendimizle baş başa bırakıldığımız günümüz toplumunda, bireyselleşmekten başka yol yoktur ve herkes kendini var edebilmek için bireyci düşünmek ve bireyci davranmak zorunda olmakla birlikte, aksini yapmak da mümkün değildir.

Toplumsal açıdan bireycilik kavramı ele alındığında ise Touraine (2018, s. 335), bireyciliğin eskiden kalma hiyerarşik ve toplumsal ilişkileri kırarken, egemen bir kişisel ve toplumsal yaşam türü de oluşturmadığını söylemektedir. Başka bir deyişle, eski toplumsal normları yıkan bireycilik, yeni normlar ise inşa etmemektedir.

Bu bağlamda Niedzwiecki (2011, s. 162), toplumlardaki bireyselleşme ile ilgili şunları söylemektedir: Aşırı derece parçalara ayrılmış, sınırları belirlenmiş ve organize olmuş toplumda, bireysellik gittikçe daralan bir şekilde, bir işten ne karı olabileceği yönünde kullanılmaya başlanmıştır. Daha açık bir deyişle, toplumsal değer yargılarını ortadan kaldıran bireycilik beraberinde, bireylerin yalnızca çıkar ilişkilerine odaklanmasını getirmektedir.

Margaret Thatcher ise toplum ve birey ilişkisini bambaşka bir şekilde değerlendirmektedir. O'na göre zaten toplum diye bir şey yoktur, sadece bireyler ve aileler vardır. Thatcher, kendin-yap olarak adlandırılan toplumda, herkesin kendi hayatlarının girişimleri olduğunu söylemektedir. Sürekli risk alan ve esneklik kurallarıyla takıntılı bir şekilde meşgul olan bireyci kültürün yükselişinde, bireyler eskiye nazaran daha verimli, daha hızlı, daha pratik, yaratıcı ve kendini gerçekleştirmek için uğraşmak durumundadır (Elliott ve Lemert, 2011, s. 29). Başka bir ifadeyle, bireyselleşme süreciyle birlikte insanlar, varlıklarını ispatlayabilmek ve kendilerini kabul ettirebilmek adına daha fazla çabalamak durumunda olmaktadır. Fakat bu durum daha önce de değinildiği üzere çıkar gözetimini getirmektedir. Bu perspektifle Elliott ve Lemert (2011, s. 30), giderek bireyselleşen toplumun, bencilliği doğurduğunu ifade etmektedirler.

Tocqueville ise bireyselleşmeyi yurttaşlık bağlamında ele almakta ve insanları serbest bırakmanın, onları kayıtsız hale getirebileceğini söylemektedir. Bireyin, yurttaşın en kötü düşmanı olduğunu da eklemektedir. Bu bağlamda bireyin, ortak çıkar, iyi toplum ya da adil toplum konusunda kayıtsız, kuşkucu ya da ihtiyatlı olma eğilimi gösterdiği söylenebilir. Öz ile bireyselleşmenin bir yanını da yurttaşlığın aşınması ve parçalanması oluşturmaktadır (Bauman, 2018b, s. 70-71). Tocqueville, bireyciliğin yozlaştırdığı ve parçaladığı toplum fikrine yurttaşlığı da eklemektedir.

Tüm bunların yanı sıra Bauman bireyciliğe başka bir açıdan yaklaşmaktadır. Bauman (2018b, s. 66), bireyselleşmenin anlamının değiştiğini ve yeni biçimler kazandığını ifade etmektedir. Bireyselleşme yüz yıl önceki anlamında ve modern çağın erken zamanlarındaki insanların cemaatçi bağımlılık, gözetleme ve pekiştirmeden oluşan bağlarından kurtulup, özgürleşmenin çok övüldüğü zamanlarda aktardığı şeyden daha farklı bir anlam taşımaktadır. Bugün artık bireyselleşme, ayrı evreleri olan, devamlı ve bitmemiştir. Ayrıca belirlenmiş bir hedefin aksine, istikrarsızlık söz konusudur. Bu noktadan hareketle Bauman "yeni bireycilik" kavramından bahsetmektedir. Bauman'a (2018b, s. 131) göre, kutuplaşma, bu yeni bireyciliğin vaat ettiği, fakat radikal bir kendini oluşturma ve kabul ettirme özgürlüğünü engelleyen, aynı zamanda artan bir güçsüzlük ve güvensizlik anlamına gelmektedir. Giderek kutuplaştırılmakta olan sadece gelir ve servet değil, aynı zamanda bireysellik hakkıdır. Bir başka deyişle, anlam değişimine uğrayan bireycilik için artık anahtar kelimeyi kutuplaştırma kavramı oluşturmaktadır.

Elliott ve Lemert (2011, s. 9) ise yeni bireyciliğin dört ana boyuttan oluştuğunu ifade etmektedirler. Bunlar: *Benliğin yeniden keşfine* yapılan aralıksız vurgu, *anlık değişim* için bitmek bilmez açlık, *kısa vadecilik* ile *süreksizlikle* aşırı meşguliyet ve *hız* ile *dinamizmle* büyülenmektir. Kısaca söz konusu yeni bireycilikte benliğin yeniden keşfedilmesi, süreksizlik ile hız kavramları önem arz etmektedir.

Kapitalizm ve kapitalizm bağlamında tüketim kültüründen ve tüketim kültürünün bireyciliğinden bahsedilen çalışmada, bireycilik bağlamında tüketime de kısaca değinmek gerekmektedir. Bu noktadan hareketle şunları söylemek mümkündür ki bireysel hizmetler ile tüketim mallarına olan talep devasa ölçekte artmış ve bu da adaletsiz tüketim ile eşitsizliği meydana getirmiştir. Bireylerin yaşamları tüketim kavramlarıyla daha çok tanımlandıkça, piyasanın muazzam olanakları, kişilerin birbiriyle anlamlı bağlantılar kurmasına engel olmakta ve bunun da ötesine geçerek, insanların kendi ihtiyaç ve isteklerinde tecrübe ettikleri nesnel koşulları daha çok zayıflatmaktadır (Elliott ve Lemert, 2011, s. 30; 61-62). Daha açık bir deyişle, tükettiği ile anlam kazandığına inanan tüketiciler için sınırsız ürünler sunulurken, tüketicilerin talebi de aynı ölçüde artmıştır. Daha fazla tüketerek, kendilerini daha fazla anlamlandırmaya ve daha fazla kendilerini var etmeye çalışan tüketiciler, kendi “ihtiyaçlarına” odaklanırlarken, çevreleriyle kurdukları bağı zayıflatmaktadırlar. Bu da toplumun parçalanarak, bireyselleşmenin, bunun bir sonucu olarak da bencilliğin ve çıkar ilişkilerinin öne çıkmasına neden olmaktadır.

Bireycilik kavramının ele alındığı bu başlıkta, bireyciliğe dair yapılan farklı anlamlandırmalardan bahsedilmiştir. Sonrasında bireyciliğin narsisizm ve kendinden başkasını düşünmeyen yönüne vurgu yapılmış, ayrıca toplumu parçaladığı görüşü ele alınmıştır. Çıkar ilişkilerini ön plana çıkararak bireycilikten kaçmanın mümkün olmadığına değinildikten sonra, bireyciliğin yalnızca toplumu değil, yurttaşlığı da parçaladığından bahsedilmiştir. Daha sonra ise artık bireycilik kavramının değişime uğradığına ve yeni bireycilik teriminin ortaya çıktığına değinilmiş ve son olarak da tüketim ile bireycilik kavramı ele alınmıştır. Tüm bunlar doğrultusunda sonraki başlıkta *The Platform* filmi incelenecektir.

4. “The Platform” Filminin Analizi

Filmde, insanların gönüllü olarak katıldığı veya işledikleri suçun cezasını çekmek için gönderildikleri dikey bir hapisane ele alınmaktadır. Hapishanede iki kişilik odalarda kalınmakta ve ortada boşluk bulunmaktadır. Bu boşlukta her gün üzeri yiyeceklerle dolu bir platform durmaktadır. Fakat buradaki sorun sıfırıncı kattan gönderilen yemeklerin her kattaki insanların belli bir süre yemesine izin verildikten sonra aşağıya inmesidir. Filmdeki esas sorun da bu noktada başlamaktadır. Kaç katlı olduğunu kimsenin bilmediği platformdaki yemekler alt kattakilere yetmemekle birlikte, üst kattakilerin alt kattakileri düşünmeden hem gereğinden fazla yemesi hem de yiyeceklere zarar vermesidir. Hapishanedeki dikkat çeken nokta, katlardaki kişilerin ayda bir kere değişmesidir. Kimse bir sonraki ay hangi katta uyanacağını bilmemekte ve hapishanedekilerin en altlardan en üst katlara kadar farklı katları tecrübe ettikleri görülmektedir. Filmin konusunda ilk dikkat çeken şey hapishanedekilerin, alt katlarda da kalmış ve sonraki ay yine alt katlara geçme ihtimalleri olduğunu bilmelerine rağmen, üst katlarda oldukları zaman asla alttakileri düşünmeden hareket etmeleridir. Bu da kapitalizmin, alt sınıflara olan acımasızlığına ve kapitalizmin bireyciliğine bir eleştiri niteliğindedir.

Filmdeki diğer eleştirel söylem taşıyan sahneler ise şöyledir: Mutfakta kusursuz bir şekilde ve çeşit çeşit hazırlanan yemeklere, dış sesin “Üç çeşit insan vardır: Yukarıdakiler, aşağıdakiler, düşenler” sesi eşlik etmektedir. Bu sahnede kapitalizm içerisindeki sınıf farklılıkları vurgulanmaktadır. Bu düşünceyi, filmin başrolü olan, kendi rızasıyla sigarayı

birakıp, *Don Kişot* kitabını bitirmek için gönüllü olarak gelen ve 48. katta uyanan Goreng ile suç işlediği için gelen oda arkadaşı Trimagasi arasındaki konuşma pekiştirmektedir. Trimagasi, alt katlardakilere seslenen Goreng'e cevap vermeyeceklerini, çünkü onların aşağıda olduğunu, aynı şekilde üsttekilerin de yukarda olduğu için onlarla konuşmayacaklarını ifade etmektedir. Bu da kapitalizmin sınıfları arasındaki keskin ayrımına gönderme yapmaktadır.

Başka bir dikkat çeken sahne ise Trimagasi'nin, Goreng'e artık sadece kendisi ondan bir bilgi aldığında, onun da bilgi vereceğini söylemesidir. Çünkü kapitalizmde her şeyin bir değeri vardır ve bir şey alınmak isteniyorsa, karşılığında bir şey verilmek zorundadır. Bununla birlikte filmde tüketim kültürü de sıklıkla eleştirilmektedir. Örneğin, platform geldiğinde istediği kadar yiyebilen bireylerin, yanlarına herhangi bir şey almaları yasaktır. Tüketimciliğin istifçiliğine yapılan bir eleştiri olan bu kural, hapishanedekilerin daha sonra tüketmek için bir şey almalarını yasaklamaktadır.

Trimagasi'nin, Goreng'e neden hapishanede olduğunu anlattığı sahne önemlidir. Trimagasi izlediği bir bıçak bileyici reklamını anlatmakta ve bunun üzerine gidip satın aldığını söylemektedir. Trimagasi, "Açıkçası ben hiç domates soymadım. Ekmeği de dilimlenmiş alırım. Mutfak bıçağıyla tuğla kesmek neden gerekir, onu da anlamıyorum. Ama beni düşündürdü. Neden bıçaklarımı bilemiyorum. Ya onları bilemediğim için benim de hayatım berbatsa?" demektedir. Daha sonra ise aynı firmanın, kullandıkça kendini bileyen bıçak reklamını gördüğünü ve sinirlenerek televizyonu camdan aşağıya attığını söylemektedir. Televizyonun kaçak bir göçmenin üzerine düşerek, onu öldürdüğünü anlatan Trimagasi, "O adamın ölmesinin suçlusu ben miyim? Zaten orada olmaması gerekiyordu" demektedir.

Çalışmada daha öncede bahsedildiği üzere tüketim kültüründe medyanın ve reklamların yeri önemlidir. Reklamlarla sahte ihtiyaçlar üretilmekte, izleyici ikna edilmekte ve ürün satılmaktadır. Fakat bundan daha da önemli olan ise tüketicinin ürünü yavaş yavaş yitirmesine fırsat vermeden, aniden kaybetmesini sağlamaktır. Bu da bir öncekinden daha iyi bir ürünü öne sürmek ve hemen ardından onun satışının yapılmasını sağlamakla olmaktadır. Hızın hayati bir önem taşıdığı tüketim kültüründe, bireylere düşünme fırsatı vermeden ürün satmak önemlidir ki Trimagasi'nin yeni bıçağı da aldığı ve yanında onu getirdiği görülmektedir. Reklamlar amacına ulaşmıştır. Bir diğer konu ise ölen göçmenle ilgili Trimagasi'nin söylemleridir. Kaçak göçmenler, hayat kadınları, evsizler gibi bireyler, esasen toplumun hiçbir sınıfına ait görülmemektedirler ve sınıf dışı bırakılmaktadırlar. Trimagasi'nin, öldürülen göçmenle ilgili bir suçluluk duygusu hissetmemesi de bundan kaynaklanmaktadır.

Yemeklerin bölüşülmesi gerektiğini söyleyen Goreng'e Trimagasi, "Sen komünist misin?" diye sormakta, Goreng de "Akılcıyım. Bölüşmek adil olur" cevabını vermektedir. Trimagasi ise "Yukarıdakiler komünistleri dinlemez" demektedir. Çünkü filmde yukarıdakiler, kapitalistler, yani sermayeyi elinde bulunduranlarla özdeş görülmektedir ve kapitalizmdeki sermaye sahipleri, metalarını bölüşmeye eğilimli değildiler.

Hapishanede bir adam intihar etmekte ve bunu Goreng dışında kimse umursamamaktadır. Bireyciliğin yoğun bir şekilde aktarıldığı filmde kimse için kendinden başkası önemli değildir. Başka bir sahneden Goreng, Trimagasi'ye "Önemli değil. Önemli olan kendini bileyen bir bıçağın olması" demektedir. Bu da yine tüketim kültürüne ve ürünlerin pazarlanırken tüketicilere verdikleri vaatlere, aynı zamanda tüketicilerin de tek önemsedikleri şeyin ürünü ve onunla birlikte vaatleri satın alma istekleri olmasına bir göndermedir. Sürekli tüketim halinde olan bireyler için, daha fazla tüketmek ve daha çok

satın almanın ötesinde önemli bir şey yoktur. Bireyciliği öne çıkaran bu kültürde, bencillik artmaktadır.

Daha sonra bir kadının her ay platformun üzerine çıkarak çocuğunu aradığı ve Trimagasi'nin 132. katta olduğu zaman insan eti yediği bilgisi verilmektedir. Bu sahneyle insanların bireyciliğinin ve kendini düşünmesinin varabileceği nokta gösterilirken, alt sınıfların kendi içlerindeki suç oranına da göndermede bulunmaktadır. Çocuğunu arayan kadının göçmen, başka bir deyişle, toplumun yabancı, ötekisi olması da ayrıca önemlidir.

Sonraki ay 171. kattadırlar. Trimagasi, Goreng'i yatağa bağlamıştır. Sekiz gün sonra Goreng'in bedeninin temizleneceğine inanmaktadır ve sekiz günün ardından ondan yavaş yavaş yemeyi planlamaktadır. Trimagasi "Ya yersin ya yenilirsin" demekte ve bununla bireyci düşüncede var olan kendini var etme, kendini yönetme, kendini kabul ettirme gibi tamamen bireye yüklenen görevlere işaret etmektedir. Çünkü bireyci düşüncede kimse kimseden sorumlu değildir ve yönetimin bu bağlamda bir görevi yoktur. Herkes ancak kendi çabalarıyla kendisini var edebilmektedir. Ayrıca Trimagasi'nin karşılıklı güvensizliğin, suç ve çatışmaya yol açacağı söylemi önemlidir. Bu da yine alt sınıflardaki güvensizlik hissini ve bu hissin neden olduğu yüksek suç ve çatışma oranlarını ortaya koymaktadır. Bu sahne içerisindeki Goreng'in "Benim ölümden sen sorumlusun" söylemine Trimagasi'nin verdiği "Hayır. Benden önceki 340 kişi sorumlu" cevabı ayrıca önemlidir. Çünkü alt sınıflarla özdeşleştirilen suç oranları esasında onların değil, üst sınıfların duyarsızlığının ve ellerinde tuttukları sermayeyi bölüşmelerindeki eşitsizliğin bir sonucudur. Yine aynı sahnede geçen Trimagasi'nin "Konuşmak beni tüketiyor" sözünü, Goreng "Susmak seni tüketiyor" diye cevap vermektedir. Çünkü kendi köşelerine çekilerek, yalnızlaşan bireylerle birlikte bireyciliğin öne çıkması toplumu ve yurttaşlığı parçalamaktadır.

Sekiz günün ardından Trimagasi Goreng'i yemek için geldiğinde Goreng, "Sadece seni sorumlu tutuyorum. Yukarıdakiler değil, şartları değil. Yönetimi bile değil" demektedir. Bireyci düşüncede herkes yalnızca kendinden sorumlu ve yaptıklarının sorumluluğu da yalnızca kendisine aittir. Bunun üzerine Trimagasi de "Artık temizsin. İçin de dışın da" demektedir. Bireyci davranan Trimagasi, Goreng'in bireyci tutumu üzerine artık temiz, yani bireyci olduğunu ifade etmektedir. Goreng, her ay çocuğunu arayan kadın tarafından kurtarılmaktadır. Aşağıda insanlar birbirini yerken, yukarıda ise durumlar çok farklıdır. Mutfakta yemekten çıkan bir saç kılından dolayı şef herkesi azarlamaktadır. Bu da kapitalizmde üst sınıftakilerin, alt sınıftakilerin dertlerinden ne kadar bihaber olduğunu göstermektedir ki bu dertler çoğu zaman yalnızca zaruri ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına olmaktadır. Buradaki mutfak sistemi bir metaforu olarak görmek mümkündür. Sistem kusursuz olduğunu düşünmekte ve kusursuz işlemek için çabalamaktadır, ancak işleyiş ise bundan çok farklı gerçekleşmektedir.

Sonraki ay 33. katta, kaydını yapan Imogui ile birlikte olan Goreng'e Imogui, hapishanenin esasında bir öz yönetim merkezi olduğunu söylemektedir. Fakat öz yönetim bireycilikle ilgili bir durum olmasına rağmen hapishanede fazla tüketimle bireyciliğin aşılıp, kolektivizmin öne çıkması amaçlanmaktadır. Sistem de zaten bu yüzden en başında çökmekte ve yanlış işlemektedir. Imogui hapishanede 200 kat olduğunu söylemektedir. Goreng 200 kat için yeterli yemeğin olmadığını belirttiğinde ise "Herkes ihtiyacı olan kadar yeseydi, en alttaki katlara kadar inerdi" demektedir. Goreng bunun üzerine "İçerideyken o kadar kolay değil" dediğinde ise Imogui, "Hayır değil, içeride de dışarıda da" demektedir. Bu sahneyle yine kendinden başkası yokmuşçasına tüketen, tüketim kültürünün bireyciliği eleştirilmektedir. Imogui'nin söylediği üzere ne içeride ne de dışarıda insanlar, ihtiyaçlarının çok ötesinde tüketmekte ve bu da metalara erişimi kolay

olanlarla zor olanlar arasındaki aralığı daha da açmaktadır. Kolay erişebilenlerin, yalnızca kendilerini düşünerek, gereğinden fazla tüketmesi, erişimi zor olanların metalara erişmesini imkânsızlaştırmaktadır.

Imoguiri, Goreng'e hapisaneye 16 yaşından küçük kimsenin alınmadığı bilgisini vermekte ve her gün platform geldiğinde alttaki iki kişi için tabak hazırlamaktadır. Alt kattakilere sadece tabaktakileri yemelerini ve bir alt kat için de aynısını yapmalarını söylemektedir. Bizden aşağıdakilerden sorumluyuz diyen Imoguiri'nin amacı dayanışmayı ortaya çıkarmaktır. Ancak kimse onu dinlememektedir. Imoguiri, spontane dayanışmanın ortaya çıkması için bu hapisanenin inşa edildiğini söylemektedir. Goreng de "Buranın amacı düşündüğünün tam tersi olabilir. Yoksa dayanışmayı dışarıda göstermemeleri için uyarılmaları gerekmez mi" demektedir. Imoguiri "Kim uyaracaktı?" diye sorduğunda da "Yönetim" şeklinde cevap vermektedir. Çok önemli mesajları olan bu sahnede, öncelikle kendinden aşağıdakileri düşünme fikri önemlidir. Bu yönetimin halkından ve sermaye sahibinin emekçisinden sorumlu olması ile eşdeğerdir. Ancak daha öncede belirtildiği ve Goreng'in de vurguladığı üzere işleyiş tam tersidir. Bireyciliğin ve çok daha fazla tüketimin tetiklenmesinden öteye gidilememekte, kimse bir başkasını önemsememektedir. Goreng'in dışarıda dayanışmanın gösterilmemesi noktasında uyarılmayı beklemesi düşüncesi de son derece önemlidir. Çünkü bireyselleşmenin bir kenara bırakılıp, dayanışmanın artması sistemin işleyişini bozacaktır. Kapitalizmin, tüketim ve bireycilik üzerine olan sisteminde, dayanışma yönetici sınıfların ve kapitalistlerin düzenini alt üst edecektir.

Sonraki ay 202. kattadırlar. Imoguiri intihar etmiştir. Bu sahneyle hapisanenin 200 kat olduğu bilgisinin yalan olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu noktada ya Imoguiri yalan söylemiş ya da ona yalan söylenmiştir. Goreng'in zihninde, Trimagasi ve Imoguiri konuşmaktadırlar ve ona Mesih nitelendirmesi yapmaktadırlar. Çünkü hapisanedeki kurtarıcının Goreng olduğu düşünülmektedir. Aşağı katlara gelen platformda hiçbir zaman yemek bulunmadığı için Goreng günlerdir açtır. Daha önce Trimagasi'yi yiyen Goreng, Imoguiri'yi yememek için kendisiyle mücadele etmektedir. Ancak zihnin de Imoguiri İncil'den bir ayet okumakta ve *"İnsanoğlu'nun bedenini yiyip kanını içmedikçe, sizde yaşam olmaz. Bedenimi yiyenin, kanımı içenin sonsuz yaşamı vardır ve ben onu son günde dirilteceğim. Çünkü bedenim gerçek yiyecek, kanım gerçek içecektir. Bedenimi yiyip kanımı içen bende yaşar, ben de onda"* demekte, Tirmagasi de "Âmin" demektedir. Hapishane, Goreng'in sadece diğerleriyle değil, kendisiyle de bir savaşı haline gelmektedir.

Goreng sonraki ay 6. katta, Baharat isimli bir zenciyle birlikte. Başka bir deyişle, toplumun ötekilerinden biriyledir. Goreng, Baharat'tan kendisine yardım etmesini istemekte, platformun üzerinde aşağıya inip, her katta eşit yemek dağıtmayı teklif etmektedir. Goreng, yemeği son kata kadar indirdiklerinde mekanizmaya bozacaklarına inanmaktadır. Başka bir ifadeyle de bir kere dayanışmayı tadan insanların, bireycilikten kurtulacaklarına inanmaktadır. Yönetime bir mesaj vermek için de panna cotta tatlısını hiç bozulmadan geri göndermeyi hedeflemektedirler. Bir mesaj olarak başka bir ülkenin sembollerinden olan bir tatlının seçilmesi ayrıca önemlidir. Çünkü artık, kapitalizm de tüketim de bireycilik de küreseldir. Goreng ve Baharat, yemekleri eşit dağıtmaya çalışırken, birçok sorun yaşamakta ve yemeklere saldırmaya çalışan birçok kişiyi öldürmekte ya da yaralamaktadırlar. Bu da aslında değişimin kolay olmayacağını bir kanıtı niteliğindedir.

Aşağı katlara inildikçe insanların birbirini yediği ya da kattaki iki kişinin de öldüğü görülmektedir. Yemeği eşit dağıtmak için çabalayan Goreng ve Baharat'ın yemekleri bitmiştir. Alt katlarda platform geçerken, paralarını sayan bir adam görülmektedir, adam önce paralarını koruma refleksi göstermekte, ancak ardından paraları, aşağıya inen platformun üzerine yağdırmaktadır. Para, önemini kaybetmiş ve değersizleşmiştir. Bu sahnede, kapitalizmin daha fazla kazanmak üzerine kurulu yapısı ve bununla birlikte parası olmadığı için ihtiyaçlarını karşılayamayan insanlara atıfta bulunmaktadır. Ancak tersten bir gösterim ortaya konmakta, para değersizleştirilmekte ve çok fazla parası olan adamın meta satın alacak imkânı bulunmamaktadır.

Platform 333. katta durmaktadır. Burası son kattır ve yatağın altına saklanmış çocuğu fark etmektedirler. Yönetimin başka bir yalanı daha ortaya çıkmaktadır. Panna cottayı çok aç olduğu için çocuğa vermektedirler. Daha sonra Goreng zihninde *Don Kişot'u* okumaktadır ve “Zengin kişi serveti elinde tuttuğu için değil, harcadığı için mutlu olur” demektedir. Bu sahne de yine tüketim kültürüne yapılan çok iyi bir eleştiridir. Parasını üzerlerine atan adam da göz önüne alındığında, harcamadığın sürece paraya sahip olmanın hiçbir anlamı yoktur. Önemli olan ne kadar harcadığın, başka bir deyişle de ne kadar tükettiğindir. Bireyler, hayatlarına anlam katanın ve onlara kimliklerini kazandıranın tükettikleri ürünler olduğuna inanmaktadırlar.

Son sahnede çocuğu mesaj olarak göndermeye karar vermektedirler. Ertesi gün platform tekrar geldiğinde çocuğu platforma koyan Goreng, onu yukarıya göndermektedir. Tüm umutsuzlukların ve adaletsizliklerin içerisindeki tek umut ve tek çare yine bir çocuktur. Çocuğun mesaj olarak gönderilmesiyle, kapitalizm, tüketim ve bireycilik gibi toplumsal sorunların çözümünün çocukta olduğu gösterilmekte, gelecek çocukla anlam kazanmaktadır. Goreng'e yüklenen Mesih söylemi, çocuğa aktarılmaktadır. Çünkü artık kurtuluş için tek umut çocuktur.

Sonuç

Kapitalist ideoloji işçinin emeğini sömürerek, pazara sunacağı metaları ortaya koymaktadır. Bireysel tüketimi arttırmayı amaçlayan kapitalizm için kar elde etmek önemli bir konu olmaktadır. Kar elde etmek için de metayı kapitalizm döngüsüne sunmak adına satın aldığı maliyeti ile metayı pazara sunduğu maliyeti arasındaki farkın mümkün olduğu kadar fazla olması için işçinin emek ücretinden ve üretim koşullarından feda etmektedir.

Kapitalizm yalnızca işçileri değil, tüketicileri de sömürmektedir. Tüketimin ihtiyaç, nesne ve tatmin kavramlarından oluştuğunu ifade eden Baudrillard, üretilen yapay ihtiyaçlara ve tüketicilere vaat edilen tatmin olma duygusuna işaret etmektedir. Medya ve özellikle reklamlarla umut aşılana bireyler, hız, aşırılık ve israfın anahtar kelimeleri olduğu tüketme eylemini gerçekleştirirken, rahatlamaktadırlar. Bireysel olan tüketimcilikte, bireyci ideolojinin önemi artmaktadır. Kendini fazla düşünmek, başkalarını önemsememek, kendi kimliğini ortaya koymak, kendini yönetmek gibi unsurların olduğu bu ideolojide, tüketmek ve tüketirken de yaşamlarını tanımlamak önemli bir hal almaktadır.

Tüm bunlar doğrultusunda *The Platform* filminin ele alındığı çalışmada, katlar arasındaki yemeğe ulaşımındaki farklılığın, kapitalizmin sınıflar arasındaki farklılığına gönderme yaptığı tespit edilmiştir. Filmdeki mutfağı işleyen sistemin, yönetimi devletin, platform üzerindeki yemekleri sermayenin ve üst katlardakileri de kapitalistlerin metaforu olarak görmek mümkündür. Kapitalistlerin ellerinde tuttıkları sermayeden, kendilerinden arta kalan kadarını alt sınıflardakilere vermeleri, filmde yemekler üzerinden anlatılmaktadır. İstifçiliğe müsaade edilmeyen hapishanede, üst kattakiler yemeklerden fazla alamadığı için yemeklere tükürerek ya da üstüne tuvaletlerini yaparak intikamını

almaktadırlar. Filmin genel mesajı tüketim kültürü eleştirisi olmakla birlikte, filmin metninde kapitalizm ve bireyciliğe yönelik de çok fazla eleştiri bulunmaktadır.

Tüketim kültürü bağlamında sıklıkla insanların ihtiyacı olandan fazla tükettiği ve eğer herkes ihtiyacı olan kadarını tüketse, tüm hapishaneye yetecek kadar yemeğin olduğu, alttakilere yemeğin yetmemesinden üsttekilerin sorumlu olduğu vurgulanmaktadır. Ancak bunu dışarıda da içeride de yapmanın çok zor olduğu da eklenmektedir. Tüketim kültürünün hız, israf ve aşırılığına yapılan bu vurguyla birlikte, yine tüketim kültürünün bireyciliğine de işaret edilmektedir. Çünkü yönetimin yeterli yemek verdiği, ancak bireylerin başkalarını düşünmeden tüketmelerinden dolayı alt kattakilerin aç kaldığı gösterilmektedir. “Alttakilerden biz sorumluyuz” cümlesiyle de bu vurgu pekiştirilmektedir. Ancak tükettikleriyle var olan bireyler için, biraz daha az tüketme fikri mümkün olmadığı için alt kattakilere asla yemek ulaşamamaktadır.

Herkesin bireyci ideolojide olduğu hapishanede, bireyciliği reddeden Goreng dışında kimse ölen kişileri umursamamaktadır. Kendilerinin hayatta kalmasından daha önemli bir şey görmeyen hapishane bireyleri, yeri geldiğinde oda arkadaşlarını kesip yemektedir. Film içerisinde alt sınıflardaki suç oranlarına da göndermede bulunulmakta ve güvensizliğin suç ile çatışmaya yol açtığı söylemi ile de bu desteklenmektedir.

Trimagasi'nin “Ya yersin ya yenilirsin” söylemiyle de bireyci ideoloji pekiştirilmektedir. Kimsenin kimseden sorumlu olmadığı ve herkesin kendi savaşını tek başına verdiği bireyci ideolojide yönetim de bireylerin sorumluluğunu kendilerine vermektedir. Bu da bencillik, çıkar ve kendisini var etmek adına her şeyi yapmayı mubah görmeyi beraberinde getirmektedir.

Servetin harcadığında önemli olduğunun söylenmesi ve paranın filmin içerisinde değersizleştirilmesi önemlidir. Paranın harcanmadığından dolayı önemini yitirmesi, parasını platformun üzerinden atan adamlarla anlam kazanmaktadır. Bireylerin tükettikleriyle anlamlandıklarının ifade edildiği bu sahneyle, Baudrillard'ın “*Bana fırlatıp attığını söyle, sana kim olduğun söyleyeyim*” cümlesi daha da kıymetlenmektedir.

Filmdeki önemli noktalardan biri de hapishanedeki sistemi ve bireyciliği yok etmeye, fazla tüketimi engellemeye karar veren Goreng'in, bireyselleşmenin tam karşıtı olan dayanışmayı yaratmaya karar vermesidir. Ancak bunu göçmen oda arkadaşı Baharat ile yapmaktadır. Film bununla değişimin yalnız değil, ötekiyle bir arada olabileceği mesajını vermektedir. Çok değerli olan bu mesajla birlikte, değişimin spontane olmayacağı, emek istediği de vurgulanmaktadır. Tüketerek ve kendinden başkasına değer vermeyen bireyci ideolojiyle devam edilemeyeceğini fark eden Goreng, canı pahasına dayanışma ortaya koymayı amaçlamakta ve bunu da toplumun ötekilerinden olan bir zenciyle yapmaktadır.

Son olarak da yönetime mesaj olarak bir çocuğun gönderilmesi, Mesih nitelendirmesinin Goreng'den çocuğa aktarılması, toplumun kurtarıcısının çocuklar olduğunu göstermektedir. Geleceğin tek ümidi ve düzeni değiştirmenin tek yolu küçük bir çocukta, yani gelecektedir mesajıyla film sona ermektedir.

Extended Abstract

Capitalist ideology reveals the commodities to be offered to the market by exploiting the labor of the worker. For capitalism, which aims to increase individual consumption, making a profit is an important issue. And to make a profit, he sacrifices the worker's wages and conditions of production so that the difference between the cost he buys and the cost of putting the commodity on the market is as large as possible to present the commodity to the capitalist cycle.

Capitalism exploits not only workers but also consumers. Expressing that consumption consists of the concepts of need, object, and satisfaction, Baudrillard points to the artificial needs produced and the feeling of satisfaction promised to consumers. Individuals who are instilled with hope through the media, and especially advertisements, are relieved while performing the act of consuming, where speed, excess, and waste are the keywords. In individual consumerism, the importance of individualist ideology is increasing. Consuming and defining their lives while consuming become important in this ideology, where there are elements such as thinking too much about oneself, not caring about others, revealing one's own identity, and managing oneself.

In line with all these, in the study in which the movie *The Platform* is discussed, the movie is examined in the context of the concept of individualism created by the consumption culture of capitalism. In this context, the study aims to reveal whether the concepts of capitalism, consumer culture, and individualism are processed in the film. The problem of the study is to determine how these concepts are put forward, in other words, what the criticisms of these concepts are in the film. The discourse analysis method was used in the study in which the movie *The Platform* was chosen as the sample.

In the study, it has been determined that the difference in access to food between the floors refers to the difference between the classes of capitalism. It is possible to see the management of the system operating the kitchen in the movie as a metaphor for the state, the food on the platform as a metaphor for capital, and the upstairs as a metaphor for the capitalists. The fact that the capitalists give the remainder of the capital they hold to the lower classes is told through meals in the movie. In the prison, where hoarding is not allowed, the people upstairs take their revenge by spitting on the food or urinating on them because they can't get much from the food. While the general message of the movie is criticism of consumer culture, there is also a lot of criticism of capitalism and individualism in the text of the movie. In the context of consumer culture, it is emphasized that people often consume more than they need, and if everyone consumes as much as they need, there is enough food for the entire prison, and those at the top are responsible for not enough food for the lower ones. However, it is added that it is very difficult to do this outside or inside. Along with this emphasis on the speed, waste, and excess of the consumption culture, the individualism of the consumption culture is also pointed out. Because it is shown that the administration gives enough food, but the people downstairs starve because they consume without thinking about others. This emphasis is also reinforced with the sentence "We are responsible for what is below". However, for individuals who exist with what they consume, the idea of consuming a little less is not possible, so food never reaches that downstairs.

In the prison where everyone is an individualist ideology, no one cares about the dead except Goreng, who rejects individualism. Prisoners, who see nothing more important than their survival, cut and eat their roommates when appropriate. The film also refers to the crime rates in the lower classes, and this is supported by the discourse that insecurity leads to conflict with the crime.

The individualist ideology is reinforced by the rhetoric of Trimagasi, "You either eat or you are defeated". In the individualist ideology, where no one is responsible for anyone and everyone is fighting their war, the administration also gives the responsibility of the individuals to themselves. And this brings with it selfishness, self-interest, and seeing it as permissible to do everything to create oneself.

It is important to be told that wealth matters when it is spent, and that money is devalued in the film. The fact that money loses its importance because it cannot be spent

becomes meaningful with the man who throws his money over the platform. Baudrillard's sentence "Tell me what you threw at me, I'll tell you who you are" becomes even more valuable with this scene in which individuals express their meaning with what they consume.

One of the important points in the film is that Goreng, who decided to destroy the system and individualism in the prison and to prevent overconsumption, decided to create solidarity, which is the exact opposite of individualization. However, he does this with his immigrant roommate Baharat. With this, the film gives the message that change can not be alone, but together with the other. Along with this very valuable message, it is also emphasized that change will not be spontaneous and requires effort. Realizing that he cannot continue with an individualist ideology that consumes and does not value anyone but himself, Goreng aims to show solidarity at the cost of his life and does this with a black man who is one of the others in the society.

Finally, sending a child as a message to the administration and transferring the characterization of the Messiah from Goreng to the child shows that children are the saviors of society. The film ends with the message that the only hope for the future and the only way to change the order is in a small child, that is, in the future.

Kaynakça

- Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği*. (Çev. Nihat Ülner ve Elif Öztarhan Karadoğan), İstanbul: Kabcacı Yayınevi.
- Baudrillard, J. (2018). *Tüketim toplumu*. (Çev. Nilgün Tatal ve Ferda Keskin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (2018). *Modernite, kapitalizm, Sosyalizm-küresel çağda sosyal eşitsizlik*. (Çev. F. Doruk Ergun), İstanbul: Say Yayınları.
- Bauman, Z. (2018a). *Akışkan hayat*. (Çev. Akın E. Pilgir), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (2018b). *Bireyselleşmiş toplum*. (Çev. Yavuz Alogan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Eagleton, T. (2015). *Postmodernizmin yanılsamaları*. (Çev. Mehmet Küçük), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Elliott, A. ve Lemert, C. (2011). *Yeni bireycilik-küreselleşmenin duygusal bedelleri*. (Çev. Başak Kıcıır), İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Frisby, D. (2017). George Simmel-ilk modernite sosyoloğu. (Çev. Tanıl Bora, Utku Özmakas, Nazile Kalaycı ve Elçin Gen), George Simmel (Haz.) *Modern kültürde çatışma* (s. 7-52). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Maigret, E. (2019). *Medya ve iletişim sosyolojisi*. (Çev. Halime Yücel), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Marx, K. (2015). *Kapital I*. (Çev. Alaattin Bilgi), Ankara: Sol Yayınları.
- Marx, K. (2015a). *Kapital II*. (Çev. Alaattin Bilgi), Ankara: Sol Yayınları.
- Marx, K. (2016). *Kapital III*. (Çev. Alaattin Bilgi), Ankara: Sol Yayınları.
- Niedzviecki, H. (2011). *Ben özelim!* (Çev. Sibel Erduman), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ritzer, G. (2016). *Büyüsü bozulmuş dünyayı büyülemek*. (Çev. Funda Payzın), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Robins, K. (2013). *İmaj*. (Çev. Nurçay Türkoğlu), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sarı, C. (2010). Marksist değer teorisi hakkında. N. Chomsky, T. Demirer, Ö. Orhangazi vd. (Haz.). *Kriz, kapitalizm, isyan* (s. 53-58). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Stauth, G. ve Turner, B. S. (2018). Nostalji, postmodernizm ve kitle kültürü eleştirisi. (Çev. Mehmet Küçük), Mehmet Küçük (Der.), *Modernite versus postmodernite* (s. 451-474). İstanbul: Say Yayınları.
- Taylor, C. (2018). *Benliğin kaynakları-modern kimliğin inşası*. (Çev. Selma Aygül Baş ve Bilal Baş), İstanbul: Küre Yayınları.
- Touraine, A. (2018). *Modernliğin eleştirisi*. (Çev. Hülya Uğur Tanrıöver), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2015). *Asrın vebası: Narsisizm illeti*. (Çev. Özlem Korkmaz), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Wallace, R. A. ve Wolf, A. (2018). *Çağdaş sosyoloji kuramları*. (Çev. Leyla Elburuz ve M. Rami Ayas), Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.